

Nr 209.

Godkänd av första kammaren den 9 maj 1930.

Godkänd av andra kammaren den 9 maj 1930.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg.

(Statsutskottets utlåtande nr 129.)

Till Konungen.

Uti den till riksdagen den 3 januari 1930 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet (punkt 31 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag), föreslagit riksdagen, att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg för budgetåret 1930/1931 beräkna ett extra reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1930 dagtecknad proposition, nr 234, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden sagda dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg av i huvudsak de dimensioner och med den maskinstyrka, som av departementschefen förordats, för en beräknad kostnad av 3,400,000 kronor,

dels ock för detta ändamål för budgetåret 1930/1931 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Då förslag om anskaffande av ett statens isbrytarfartyg förelades 1924 års riksdag, anförde riksdagen i sin skrivelse i ämnet till Eders Kungl. Maj:t (nr 158), att det syntes få anses såsom ostridigt, att vårt land, med hänsyn till sitt läge och de svårigheter, som måste övervinnas för utveck-

lingen av dess vintersjöfart, kommit att intaga ett mycket efterblivet läge i förhållande till grannländerna ej blott med avseende på tillgängligt, för vintersjöfart användbart tonnage utan framförallt, vad anginge medel att säkerställa och betrygga en sådan sjöfart. Om man bortsåge från det visserligen icke obetydliga utlägg av statsmedel, som utgått för anskaffning, drift och underhåll av den Stockholms stad tillhöriga »Isbrytaren II» ävensom eljest för öppenållande av vintertrafik å Stockholm, hade svenska staten dittills knappast nedlagt några kostnader på utvecklingen av vintersjöfart på våra kuster. Användandet för statsverket och utom Stockholms skärgård av nämnda havsisbrytare förutsatte, såsom jämväl propositionen i ämnet utvisade, särskilda överenskommelser och vore för övrigt förenat med så stora formella svårigheter och därav följande tidsutdräkt, att det endast i utomordentliga fall kunde ifrågasättas. De då senast gångna vintrarnas erfarenheter syntes ock till fullo hava ådagalagt nödvändigheten av, att staten ägde större möjlighet än vad då vore fallet att lämna sjöfarten erforderligt stöd och hjälp i dess ansträngningar att uppehålla vintertrafiken på våra kuster. Med hänsyn härtill och på grund av de skäl, som i propositionen anförts, ansåg riksdagen frågan om anskaffandet av en statsisbrytare icke längre böra undanskjutas. I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag beslöt sålunda riksdagen anskaffandet av ett statens isbrytarfartyg för en beräknad kostnad av sammanlagt 2,100,000 kronor.

Om än staten sålunda, på sätt nu nämnts, genom anskaffandet av den nuvarande statsisbrytaren samt åtgärder i övrigt lämnat sjöfarten stöd och hjälp i dess ansträngningar att uppehålla vintertrafiken å våra kuster, kunna dock enligt riksdagens mening statens insatser på förvarande område icke anses tillräckliga, utan synas ytterligare statliga åtgärder på området i fråga vara av nöden. Såsom i statsrådsprotokollet framhållits, kunna härför åberopas ej blott ekonomiska utan även humanitära intressen. Riksdagen vill i detta sammanhang erinra om, att, med undantag av Stockholms stads större isbrytare och eventuellt den nya Göteborgsisbrytaren, inom landet icke finnes någon kommun eller enskilt företag tillhörigt isbrytarfartyg av den storleksordning, att det under svårartade isförhållanden kan göra fullgod tjänst, och vad beträffar förhyrande från utlandet av isbrytarmateriel, giver erfarenheten härutinnan vid handen de vanskligheter, som härmed äro förbundna. Erinras må ock, att man från dansk sida redan gått i författning om byggande av ett nytt statligt isbrytarfartyg, betydligt kraftigare än de båda isbrytare, danska staten hittills förfogat över.

På grund av vad sålunda anförts och under erinran om att samtliga de i ärendet hörda myndigheterna tillstyrkt de sakkunnigas förslag om anskaffande av ytterligare en statsisbrytare — varom upprepade framställningar ock gjorts från sjöfartsintressets målsmän — har riksdagen

funnit sig böra bifalla förslaget härutinnan. Riksdagen har alltså beslutat, att åtgärder skola vidtagas för byggandet av ett dylikt fartyg.

Vad angår fartygets typ, storlek och maskinstyrka, har departementschefen anslutit sig till de sakkunnigas förslag men därvid framhållit, att, på sätt de sakkuninga hemställt och myndigheterna förordat, möjlighet borde hållas öppen att däri göra de jämkningar, som kunde befinnas önskvärda och lämpliga. Mot förslaget härutinnan har riksdagen icke haft något att erinra. Riksdagen biträder departementschefens mening därom, att med det definitiva ståndpunktstagandet till frågan, huruvida fartyget bör förses med diesel-elektriskt maskineri eller oljeeldat ångmaskineri, bör tillsvidare anstå.

Då riksdagen ej heller i övrigt funnit skäl till erinran mot vad i den föreliggande propositionen föreslagits, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat anskaffande för en beräknad kostnad av 3,400,000 kronor av ytterligare ett statens isbrytarfartyg av i huvudsak de dimensioner och med den maskinstyrka, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 14 mars 1930 förordats;

dels ock för detta ändamål för budgetåret 1930/1931 under tionde huvudtiteln anvisat ett extra reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Stockholm den 9 maj 1930.

Med undersåtlig vörndnad.